VIIKONVAIHDE

Ohuen ohuita. Ruokasivulta löydät ohjeen, jolla syntyy ohuita mutta silti helposti paistettavia lettuja. Sivu 15

Taideseinän tekijä. Palkittu puutaiteilija Ilona Rista suunnittelee täyspuisia seiniä ja akustiikkalevyjä. Sivu 14

Palikka kerrallaan. Palikkapakki auttaa lasten vanhempia arvioimaan omia vahvuuksia ja heikkouksia. Sivu 12

MARKKU VUORIKARI

Junantuomat
pitävät kiinni juuristaan

Taasha myö tavattii! Impilahdella syntynyt Tuula Hämäläinen vetää puheenjohtajana Pääkaupungin karjalaiset ry:tä ja Reijo Karikivi Pääkaupunkiseudun pohjoiskarjalaiset ry:tä.

Pääkaupunkiseudun kotiseutuyhdistyksissä hehkutetaan monen maakunnan mainetta ja murretta. Vanhimmat junantuomien yhdistykset on perustettu sota-aikana, uusin viime syksynä.

Maakuntien Suomi elää vahvasti kehäkolmosen sisäpuolella. Näin kertoo kyselymme, johon vastasi kymmenen kotiseutuyhdistystä.

”Aivan selvästi kotiseutuyhdistyksille on Helsingin seudulla nyt vahva tilaus”, sanoo Pääkaupunkiseudun keskisuomalaiset ry:n puheenjohtaja **Jari Pietiläinen**.

Keskisuomalaiset perustivat yhdistyksensä viime syksynä. Tälle vuodelle on luvassa monipuolista ohjelmaa, esimerkiksi keskisuomalaisen kirjallisuuden ilta ja maakunnan perinneruokien kurssi.

Muuttoliike jatkuu

Yhdistyksellä on Pietiläisen mukaan paljon jäsenpotentiaalia, sillä Keski-Suomesta muuttaa Uudellemaalle parituhatta henkilöä joka vuosi.

”Koolla on niin toimittajia, telakkamiehiä, arkkitehtejä, rikospoliiseja kuin metsäasiantuntijoitakin”, Pietiläinen luettelee.

”Hyvin moni Stadissa on ylpeä alkuperäisestä kotiseudustaan.”

Yhdistysrekisteriin pääsy sujui nopeasti, sillä Suomen Kotiseutuliitosta saatiin mallisäännöt. Yhteistyökumppaneita ovat muun muassa Keski-Suomen Liitto ja Helsingin yliopiston Keskisuomalainen osakunta.

Osakunnat ovat poliittisesti sitoutumattomia opiskelijayhdistyksiä, jotka keräävät jäsenensä perinteisesti syntymäpaikan mukaan.

Pontevat pohjalaiset

Pohjalaiset ovat poikkeuksellisen pontevasti lyöttäytyneet yhteen monen yhdistyksen voimalla.

Helsingin eteläpohjalaiset ry aloitti yli 70 vuotta sitten eikä toiminnan hiipumisesta ole tietoakaan. Perinteitä vaalitaan tuhannen jäsenen voimalla.

”Moon meiltä ja muut on meirän krannista”, puheenjohtaja **Elle Mäkinen** kuvaa kotokielellä jäsenten tuntoja.

Musiikki- ja murretapahtumat, kirkkopyhät, itsenäisyyspäivät, jäsenlehden julkaisu sekä pohjalaiskuntien vierailut Helsinkiin ovat tyypillisiä esimerkkejä toiminnasta. Tänä vuonna vierailevia kuntia ovat Teuva ja Lappajärvi.

”Täydennämme sortimenttia”

Arvonsa tunteville eteläpohjalaisille ei vähä riitä. Viitisen vuotta sitten ponkaistiin vauhtiin toinenkin yhdistys, Pohojalaasten Lupi. ”Täydennämme sortimenttia”, puheenjohtaja **Leena Krekola** perustelee.

Ohjelmaa on kuukausittain, esimerkiksi vierailuja ”pohjalaisjohtoisiin” organisaatioihin. On tutustuttu muun muassa Supoon, eduskuntaan ja tangontaitajiin.

Tällä viikolla kuultiin näyttelijä **Jussi Lammen** ja kirjailija **Kirsti Mannisen** ajatuksia roolien rakentamisesta ja riisumisesta. Heilläkin on juurensa Etelä-Pohjanmaalla.

Jäsenlistalla on nyt pikkuista vaille 800 henkilöä. ”Joukossa on duunareita, ministereitä, opiskelijoita ja senioreja”, Krekola kertoo.

Helsinki kartan syrjällä

Jäseniksi voivat liittyä myös itsensä pohjalaisiksi tuntevat tai muuten vain pohjalaisesta menosta tykkäävät. ”Lupilla piretään katto korkialla ja seinät leviällä.”

”Täältä kartan syrijältä Helsingistä kööttelen välillä kotoplassille Kurikkaan. Käyntien välissä on mukava lievittää kotoikävää pitämällä lystiä Lupitilaisuuksissa.”

Vilkunan jalanjäljillä

Helsingin keskipohjalaiset ry on vuonna 1950 perustettu perinteikäs kotiseutuyhdistys, johon kuuluu parisataa jäsentä.

Leena Krekola ja Elle Mäkinen pyörittävät eteläpohjalaisten yhdistyksiä. Kotopellon kaura symboloi Krekolan juuria.

Yhdistystä oli rekisteröimässä Kotiseutuliiton kantava voima, akateemikko **Kustaa Vilkuna.**

Yhdistyksen perustamisen aikoihin maakunnan katsottiin ulottuvan Pohjois-Pohjanmaan puolelle Kalajokilaaksoon, myös Vilkunan synnyinpitäjään Nivalaan.

Sama kulttuurinen maakuntajako pätee yhdistyksessä tänäkin päivänä, puheenjohtaja **Esko Rautila** kertoo.

Keskipohjalaiset tapaavat järjestää vuosittain ”kovaa asiaa” käsittelevän seminaarin Ostrobotnialla. Viimeksi valotettiin vihreää teknologiaa. Kaikki

Pääkaupunkiseudulla asuu yli kymmenesosa Suomen saamelaisista, Pentti Pieski kertoo.

Hyvin moni Stadissa on ylpeä alkuperäisestä kotiseudustaan.

Moon meiltä ja muut on meirän krannista.

City-saamelaisia yhdistää vuonna 1988 perustettu yhdistys City-Sámit.

helsinkiläiset pääsevät keväisin nauttimaan keskipohjalaisten rakentamasta pääsiäiskokosta. ”Talkootyötä on tehty Seurasaaressa 32 vuotta ilman välivuosia.”

Oulu sai puolestapuhujan

Oulun seutu sai oman puolestapuhujansa, kun oululaistaustaiset vaikuttajat perustivat Rössypottuseuran vuonna 1996.

Perustajat halusivat edistää Oululle myönteisiä hankkeita ja tasapainottaa Helsingin vahvan ”savolaismafian” vaikutusta, puheenjohtaja **Tero Ojanperä** kertoo.

Perustajien joukossa oli valtakunnan nimekkäitä poliitikkoja, kuten **Matti Ahde** ja **Liisa Jaakonsaari**. Perustajajäseneksi hyväksyttiin myös **Tytti Isohookana-Asunmaa** Haukiputaalta, vaikka Haukiputaa ei siihen aikaan kuulunutkaan Ouluun.

”Pittäähä meillä malliksi olla kontaktia kiinnostavviin maalaistyttöihin, oli seurasa enemmistön kanta.”

Rössypottuseura on kerännyt rahaa Oulun yliopistolle ja tulevalle Tiernapoikapatsaalle.

Varoja liikuttelee omasta puolestaan myös Ojanperä, joka toimii siviilissä VisionPlus-rahaston johtajana.

”Olen aktiivisesti sijoittamassa oululaisiin kasvuyrityksiin ja viemässä niitä maailmalle.”

Seuraan kuuluu reilut sata jäsentä. Jäseneksi voidaan hyväksyä henkilö, jota kaksi jäsentä kirjallisesti suosittelee.

Myyttinen Savon mafia

Savo näyttää yhdistyskartalla tyhjältä alueelta. Myyttinen Savon mafia on kuitenkin olemassa, kirjailija ja politiikan konkari **Lasse Lehtinen** myöntää.

Osoitetta ei löydy eikä kotisivuja. ”Ne eivät kuulu mafian tyyliin”, Lehtinen huomauttaa.

Savon mafia kokoontuu kerran kolmessa vuodessa hienoihin smokkijuhliin. Seuraava juhla on tarkoitus pitää ensi syksynä.

Kulttuuria rajan takaa

Pääkaupungin karjalaiset ry oli vielä 1980-luvulla Suomen suurin evakkokarjalaisten seura, puheenjohtaja **Tuula Hämäläinen** kertoo.

Sittemmin pitäjäseurat vahvistuivat niin, että yhdistykseen kuuluu enää 110 jäsentä.

Yhteisöjäseniä ovat Helsingin Karelia kuoro, Karelia-puhallinorkesteri ja Pääkaupungin karjalaiset nuoret.

Hämäläinen syntyi sodan melskeessä Impilahdella. Kaikki sukulaisetkin ovat karjalaisia.

”Katson, että on velvollisuuteni tehdä jotain tämän menetetyn kotiseudun perinteiden vaalimiseksi.”

Muuttoliikkeen yhdistämät

Pääkaupunkiseudun pohjoiskarjalaiset ry perustettiin 1969, kun muuttoliike Pohjois-Karjalasta pääkaupungin suuntaan oli voimakasta. Puheenjohtaja **Reijo Karikiven** johtamaan yhdistykseen kuuluu 110 jäsentä.

”Kun aloitin puheenjohtajana vuonna 2004, yhdistys oli hiipumassa kohti loppua. Halusin ja haluan pitää tämän yhdistyksen vireänä jäsentemme toimintafoorumina ja toistaiseksi se on onnistunut.”

Kielipesä saamelaislapsille

Citysaamelaisia yhdistää vuonna 1988 perustettu City-Sámit ry. Jäsenmäärä on parissa vuodessa tuplaantunut 220 jäseneen, puheenjohtaja **Pentti Pieski** kertoo.

Saamelaisten kansallispäivää vietettiin äskettäin joikukonsertin merkeissä.

Tärkeänä saavutuksena Pieski pitää pohjoissaamenkielistä kielipesää eli ryhmäperhepäivähoitoa, jota on tarjolla Länsi-Pasilassa.

Kotikielenä rauma

Monella kaupungilla on kehäkolmosen sisäpuolella nimikkoseuransa.

Esimerkiksi sopii Rauman kotiseutuseura, joka on toiminut vuodesta 1947 lähtien.

”Seuran kotikieli on raumankieli”, puheenjohtaja **Juha Auramo** kertoo. Seuran nimikin on raumankielinen: Helsingi Raumlaiste Seor.

Seuraan kuuluu 140 jäsentä. Auramon on helppo perustella kotiseutuseuran vetovoimaa.

”Raumalaine o ain raumlaine. Ja me olla ylppiöi siit.”

TARJA HALLA